

УДК 338

Коренюк П.І.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту організації і адміністрування
Дніпровського державного технічного університету

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА У КОНТЕКСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

REGIONAL ECONOMIC SECURITY IN THE CONTEXT OF THE IMPLEMENTATION OF INTERNATIONAL STANDARDS

АННОТАЦІЯ

В умовах реформування національної економіки запровадження міжнародних стандартів економічної безпеки набуває пріоритетного значення. Виникає потреба на державному рівні щодо запровадження міжнародних стандартів національної економічної безпеки та розробки механізму гарантування економічної безпеки. Найвищий ступінь автоматизації, до якого прагне сучасне суспільство, ставить його в залежність від ступеня національної економічної безпеки. Необхідно запровадити міжнародні стандарти національної економічної безпеки, що сприятиме формуванню конкурентоспроможної економіки. Потрібно посилити протидію зовнішнім і внутрішнім загрозам та надати таким крокам статусу пріоритету національної політики.

Ключові слова: безпека, регіон, міжнародні, економічна, стандарти.

АННОТАЦИЯ

В условиях реформирования национальной экономики внедрения международных стандартов экономической безопасности приобретает приоритетное значение. Возникает потребность на государственном уровне внедрить механизмы международных стандартов национальной экономической безопасности и разработки механизма гарантирования экономической безопасности. Наивысшая степень автоматизации, к которому стремится современное общество, ставит его в зависимость от степени национальной экономической безопасности, что будет способствовать формированию конкурентоспособной экономики. Нужно усилить противодействие внешним и внутренним угрозам с предоставлением этим шагам статуса приоритета национальной политики.

Ключевые слова: безопасность, регион, международные, экономическая, стандарты.

ANNOTATION

In the conditions of reformation of national economy of input of international standards of economic security acquires a priority value. There is a necessity at state level in relation to the input of international standards of national economic security and development of mechanism of guaranteeing of economic security. The excellent degree of automation, modern society aspires to that, gears him to the degree of national economic security. It is necessary to enter the international standards of national economic security that will assist forming of competitive economy. It is needed to strengthen counteraction to the external and internal threats and give to such steps of status of priority of national politics.

Keywords: security, region, international, economic, standards.

Постановка проблеми. Перехід до системи демократичних цінностей, відкритого суспільства, європейська та євроатлантична спрямованість України спонукають державу та суспільство звертатися до системи міжнародних стандартів у такій делікатній галузі, як безпека. Жодне суспільство не може існувати без законодавства та нормативних документів, які регламентують правила, процеси, методи виготов-

лення та контролю якості товарів, робіт і послуг, а також гарантують безпеку життя, здоров'я і майна людей та навколишнього середовища. Стандартизація якраз і є тією діяльністю, якій притаманні ці функції. В умовах реформування національної економіки запровадження міжнародних стандартів національної економічної безпеки набуває пріоритетного значення. Виникає потреба на державному рівні щодо запровадження міжнародних стандартів національної економічної безпеки та розробки механізму гарантування економічної безпеки. В умовах реформування національної економіки ефективно запровадження міжнародних стандартів національної економічної безпеки рсами набуває ще більшої актуальності. В першу чергу це стосується інформаційної безпеки. Адже зараз такі флагмани світової економіки як США та Японія фактично переходять з індустріальної в інформаційну еру розвитку суспільства. Очевидно, що це здійснить і уже здійснює вплив в більшій чи іншій мірі на всі країни світової спільноти. Отже, для забезпечення вимог економічної безпеки в умовах глобалізації виникає потреба в дослідженні проблем та особливостей запровадження міжнародних стандартів національної економічної безпеки на регіональному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями проблем запровадження міжнародних стандартів національної економічної безпеки на рівні держави та окремих регіонів займалися такі вчені як В. О. Ананьїн [1], С. О. Ареф'єв [6], Бодров В. Г. [2], Варналій З. С. [3], Іванюта Т. М. [4], А. О. Заїнчковський [4], Крамаренко Ю. М. [5], Є. О. Курта [5], В. М. Михайленко [6], Нездоль А. І. [7], О. В. Сировой [5], Тищенко О. В. [8], Філіпенко А. С. [9].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У своїх наукових роботах автори досліджують сутність категоріального поняття «економічної безпеки» та особливості запровадження міжнародних стандартів на регіональному рівні. Але, не дивлячись на досить широке коло проведених досліджень, ряд питань залишилися не до кінця розкритими. Так, потребує подальшого дослідження питання запровадження міжнародних стандар-

тів національної економічної безпеки на регіональному рівні.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження механізму та особливостей запровадження міжнародних стандартів національної економічної безпеки на рівні регіонів. Об'єктом дослідження в статті є процеси запровадження міжнародних стандартів національної економічної безпеки та механізмів їх ратифікації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародні стандарти та стандарти інших країн, якщо їх вимоги не суперечать законодавству України, можуть бути застосовані в Україні в установленому порядку шляхом посилання на них у національних та інших стандартах. Глобалізаційні процеси за свою суттю є викликом економічній безпеці будь-якої держави, що певним чином інтегрована в економічний простір, адже вона робить національну економіку більш відкритою і, відповідно, вразливішою.

Категоріальне поняття «безпека» [3, 4] доцільно розуміти як стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства, держави від загроз внутрішнього і зовнішнього характеру. Різноманітні стандарти економічної безпеки розробляються на внутрішньому та міждержавному рівнях. Будь-яка держава не може існувати без законодавства та нормативних документів, які гарантують національну економічну безпеку. Доцільно відмітити верховенство або домінування міжнародних стандартів економічної безпеки у порівнянні з внутрішньодержавними. Позитивними наслідками впливу глобалізації економіки на економічну безпеку окремих держав та регіонів є зниження митних бар'єрів, поширення новітніх інформаційних технологій, залучення міжнародного капіталу у національну економіку, скорочення витрат виробництва, використання переваг глобалізації економіки та сприяння прискоренню розвитку окремих країн. До негативних або тих, які знижують регіональну економічну без-

пеку, доцільно віднести такі: озмивання національного суверенітету, трансформація економічних функцій держави в напрямі їхнього скорочення, нездатність держав забезпечити соціальну справедливість, наростання суперечливості і диспропорцій у світовій економіці, неконтрольована міграція з бідних країн, що загострює демографічну проблему, трансформація територіального поділу праці в інтелектуальний, наростання конкурентної боротьби між країнами-конкурентами.

Міжнародний досвід розвинутих країн світу в галузі забезпечення регіональної економічної безпеки вивчається та досліджується (рис. 2.1.), але разом з тим системного вивчення міжнародного досвіду в галузі економічної безпеки суб'єктів господарювання, визначення напрямів його дослідження та механізмів впровадження поки не визначено.

Стратегія економічної безпеки в умовах глобалізації має бути прив'язана до реального часу (найближчі 10–15 років) і стати орієнтиром при прийнятті органами законодавчої та виконавчої влади економічних та політичних рішень. Найважливіші положення стратегії економічної безпеки в умовах глобалізації мають реалізовуватися у процесі розробки проектів прогнозів соціально-економічного розвитку.

Державна стратегія має забезпечувати: вирішення внутрішньополітичних, економічних, соціальних завдань з урахуванням національних інтересів; відчутний вплив на світові економічні процеси, які зачіпають національні інтереси; підвищення рівня якості життя та збереження соціальної злагоди в суспільстві. Також, має враховувати характеристику зовнішніх та внутрішніх загроз регіональній економічній безпеці України.

В умовах глобалізації спостерігається тенденція до диспропорції між внутрішніми та світовими цінами на енергоносії та експортні товари, тому при впровадженні міжнародних стандартів регіональної економічної безпеки потрібно враховувати подальший розвиток експортного потенціалу та збільшення його інноваційної складової; проведення політики імпортозаміщення; підвищення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності; реальна підтримка вітчизняних експортерів на зовнішніх ринках; виважена політика протекціонізму національних виробників; удосконалення механізму впровадження міжнародних стандартів економічної безпеки.

Реалізація стратегії регіональної економічної безпеки має базуватися на таких принципах: сфокусованого розвитку, що вимагає керованої концен-

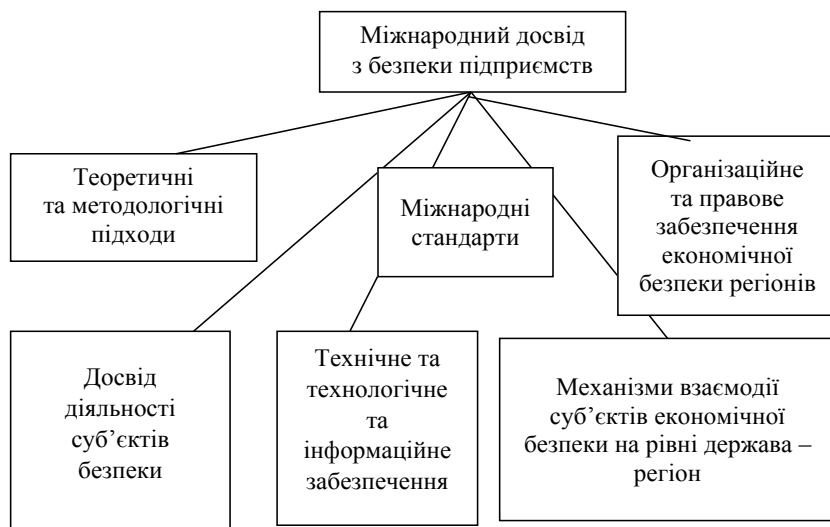

Рис. 2.1. Основні напрямки вивчення та впровадження міжнародного досвіду в галузі регіональної економічної безпеки

трації у спеціалізованих регіонах, метою яких є отримання глобалізаційних вигод. Включає створення інноваційних центрів, залучення прямих та портфельних іноземних інвестицій, створення міжнародних центрів співробітництва тощо; синергії, який орієнтує на синхронізацію всіх економічних, політичних та правових реформ заради сталого розвитку економіки в умовах глобалізації.

Становлення системи економічної безпеки має ґрунтуватися на принципових положеннях її гарантування шляхом розробок правових норм, які регулюють відносини у сфері економіки, створення органів державної влади та управління в цій сфері, визначення основних напрямів їх функціонування, а також налагодження відповідних механізмів контролю за діяльністю цих органів. Метою діяльності організаційно-управлінських формувань із запровадження міжнародних стандартів економічної безпеки є підтримка сприятливого функціонування державної і регіональних економічних систем, виявлення загроз і вжиття адекватних заходів щодо їх відвернення та нейтралізації, захист економічних інтересів різних рівнів, забезпечення соціально-економічної спрямованості економіки.

Механізм державного регулювання економічної безпеки формує та організує систему економічної безпеки, в якій пріоритетними є національні економічні інтереси. Він включає всі формотворчі елементи, засоби здійснення та інструменти впливу держави у сфері гарантування економічної безпеки в умовах глобалізації (рис. 2).

Тобто, в умовах глобалізації та розвитку інтеграційних процесів, внутрішньодержавні стандарти національної економічної безпеки розробляються у відповідності з міждержавними стандартами. По суті, відбувається запровадження міждержавних стандартів економічної безпеки.

Висновки. Основними загрозами національній економічній безпеці є погіршення посилення сировинної орієнтації вітчизняного експорту на фоні зменшення експорту високотехнологічної продукції; зниження інвестиційної привабливості національної економіки та ряд інших чинників.

Проблеми інтеграції України в світовий інформаційний простір зумовлені дією внутрішніх і зовнішніх чинників, носять комплексний характер, охоплюють неузгодженість термінології, основних положень та принципів національного законодавства з законодавством розвинутих країн світу. Необхідно запровадити

Рис. 3.2. Структура механізму реалізації державного регулювання регіональної економічної безпеки в євроінтеграційних умовах

міжнародні стандарти національної економічної безпеки, що сприятиме формуванню конкурентоспроможної економіки з високою часткою інноваційної продукції міжнародного класу за прикладом Польщі. Потрібно підвищити рівень державного регулювання економічної безпеки в умовах глобалізації за прикладом Республіки Білорусь.

Потрібно посилити протидію зовнішнім і внутрішнім загрозам і надати таким крокам статусу пріоритету національної політики. Адже саме від її успішності залежать і якість життя, і суверенна державність, і конкурентноспроможність економіки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Безпека сталого розвитку України: побудова в умовах глобальних викликів / [Ананьїн В. О. та ін.]; за ред. В. О. Ананьїна / Ін-т спец. зв'язку та захисту інформації Нац. техн. ун-ту України "КПІ". – К. : ІСЗЗІ НТУУ "КПІ", 2009. – 271 с.
2. Бодров В.Г. Трансформація економічних систем: концепції, моделі, механізми регулювання та управління: навч. посіб. / В.Г. Бодров. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 104 с.
3. Варналій З. С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення / З. С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Саєнко. – К. : Знання України, 2011. – 299 с.
4. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Іванюта, А. О. Заїнчковський. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 254 с.
5. Крамаренко Ю. М. Економічна безпека : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. М. Крамаренко, Є. О. Курта, О. В. Сировой; М-во освіти і науки України, Запорізь. нац. техн. ун-т. – Запоріжжя : ЛІПС, 2010. – 219 с.
6. Михайленко В. М. Формування організаційного потенціалу розвитку економічної безпеки підприємств / В. М. Михайленко, С. О. Ареф'єв. - Львів : Укр. акад. друкарства; Х.: Укр. інж.-пед. акад., 2010. – 220, [1] с.
7. Нездоля А. И. Украина третьего тысячелетия: Союз демо-

- кратических сил / Нездоля А. И. - Донецк : Каштан, 2005. – 459 с.
8. Тищенко О.В. Глобалізація економіки та економічна безпека України як складова національної безпеки / О.В. Тищенко // Вісник НБУ. – 2004. – № 1 (25). – С. 53–56.
9. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підруч. [для студ. екон. спец. вищих навч. закл.] / А.С. Філіпенко. – К.: Либідь, 2008. – 408 с.
10. Іртищева І.О. Індекс глобальної конкурентоспроможності: регіональний аспект / І.О. Іртищева // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – Випуск 8/1. – 2014. – С. 133-136.
11. Іртищева І.О. Державно-приватне партнерство як механізм підвищення міжнародної конкурентоспроможності в умовах глобальних викликів / І.О. Іртищева, М.І. Стегней // Вісник Хмельницького національного університету / Науковий журнал. – Хмельницький, 2013, № 5, Т. 1 (204). – С. 272-275.